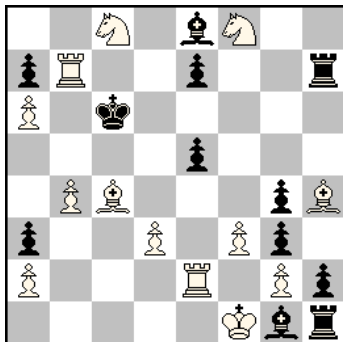

Dom Springaren s# 2013

Detta år publicerades 40 självmatter i Springaren, ett par versioner inräknade. Nivån var – liksom året före – riktigt god, med flera välgjorda verk med originella vändningar, och därför är prislistan relativt lång. Flera bidrag var dragpliktare med skenspel i ett enda drag. Sådana leder ibland till förutsägbart spel där vit förlorar ett tempo eller i bästa fall bygger upp en helt ny matt; i årets skörd finns dock flera som sticker ut med ett oväntat lösningsförlopp, och de återfinns förstas på prislistan.

1 Pr 12754

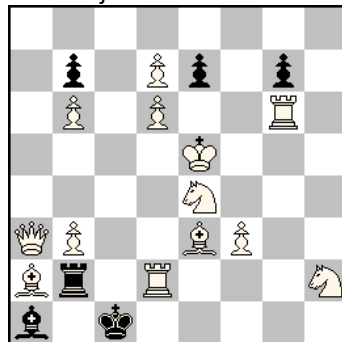
Camillo Gamnitzer

s#5

2 Pr 12832v

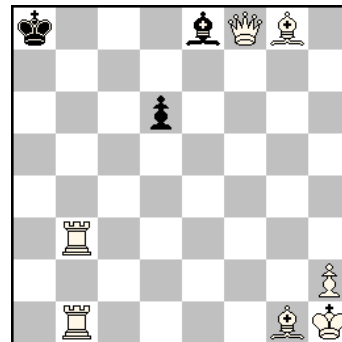
Gennadij Koziura

s#7

3 Pr 12760

Steven B Dowd

s#8

1 Pris 12754 – Camillo Gamnitzer

Ett mycket ovanligt tematiskt upplägg: genom en förplan byts löparen på c4 mot en bonde, som mot alla odds visar sig vara starkare än löparen – nämligen genom möjligheten att ta ett steg rakt framåt. Idén visas i sedvanlig Gamnitzer-kvalitet, med ett diskret inledningsdrag, ett hot i full längd, stilla spel, tvådrags ledning av Le8 till c4, och en något oväntad slutvändning där alla kvarvarande vita huvudpjäser är aktiva. Det finns också ett inslag av logisk dresdner: 1.Lxe7? kan besvaras med Txe7; 1.Lg5 Lf7 byter det gamla försvaret (Txe7) mot ett nytt av pjäsen som utförde försvarsdraget; att det gamla försvaret sedan återkommer gör väl snarast dresdner-motivet lite otydligare. Som Povel Ramel skulle ha sagt: ett gediget arbete!

1.Lxe7? (2.Sxa7+ Lxa7#) Txe7 2. Sxe7+ Kd6 3. ??

1.Lg5 hot 2. b5+ Kc5 3. Se6+ Kb4 4. Ld2+ Ka4 5. Sc5+ Lxc5#

1. – Lf7 2.Lxe7! (3.Sxa7+) Lxc4 3.dxc4! (4.Sxa7+) Txe7! 4. Sxe7+ Kd6 5. c5+! Lxc5#.

1. – Ld7 (3. – Lxe6) 2. Txd7! ~ 3. Sxa7+ Kb6 4. Le3+ Lxe3#.

(1.Lg5 2.Sxa7+? Kd6 3. Le3 [4. Lc5+] e4! 4. f4 [5. Lc5+] Th5!)

2 Pris 12832v – Gennadij Koziura

Två utmärkta långvarianter leder till fängslingsmodellmattor med reciprok växling mellan sL och sT som mattsättare och fängslare. Alla tre svarta B har funktion i båda varianterna, oftast för att gardera flyktfält.

(På förslag av domaren har författaren bytt Bf2+Bg3 mot en vBf3.)

1.d8=S

1. – exd6+ 2.Kd4 d5 3.Tc6+ bxc6 4.Sc5 g6,g5 5.b4 g5,g4 6.Te2+ Kd1 7.Dd3+ Td2#

1. – e6 2.Sc6 bxc6 3.f4 c5 4.Tg2+ Kd1 5.Sc3+ Ke1 6.Ld2+ Txd2 7.Te2+ Txe2#

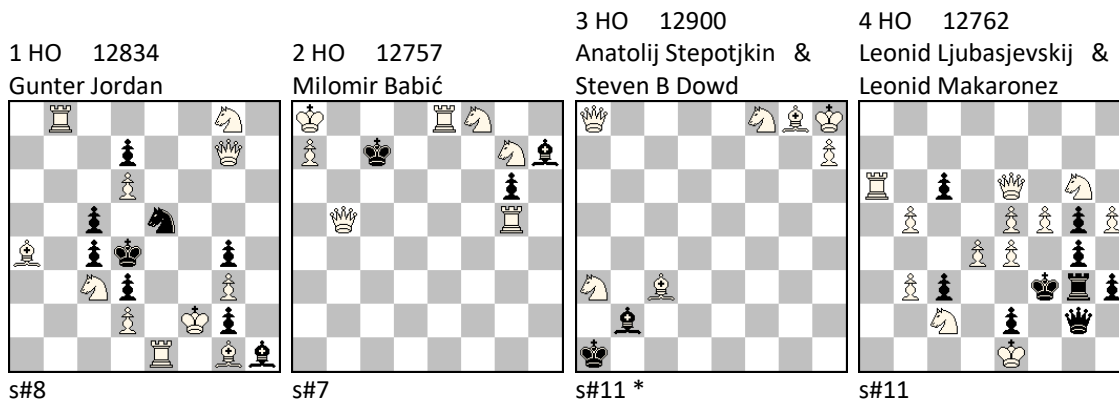
3 Pris 12760 – Steven B Dowd

En strategiskt intressant lösning: först går Tb3 i två drag till d7 för att tillfälligt avskära Le8 från c6, varefter Lg8 tämligen otippat drar kritiskt till b3. Sedan tar sig vits D till c6

mha ett tornoffer, varefter Td7 återvänder till b3 så att vits L skärs av och svarts L tvingas slå vit D med matt. Svarts bondevandring är perfekt synkroniserad med vits spel: på d5 hindrar den dragomkastningen 2.La2, och på d3 hindrar den vT att gå emellan på mattlinjen.

Lustigt nog beskriver författaren sitt problem annorlunda, men jag måste döma efter vad mina ögon ser.

1.Tb7 d5 2.Td7 d4 3.La2! d3 4.Tb8+ Kxb8 5.Dd6+ Kc,a8 6.Dc6+ Kb8 7.Tb7+ Ka8 8.Tb3+ Lxc6#

1 Hedersomn. 12834 – Gunter Jordan

En utmärkt logisk självmatt som ger ett originellt intryck. Huvudplanen Dxc6+ faller på flykttältet f3, vilket ganska oväntat åtgärdas genom att Bg4 leds till f3 så att Lh1 kan ledas till g2. Men 1.Tf8? (hot 2.Tf3) faller på svart patt, så han måste ges ett drag efter Tf8. Att det åstadkoms genom att Sg8 förs till d5 (!) är långt ifrån uppenbart. En extra finess ligger i dragföljden: vit kan inte spela 1.Lc6? dxc6! eftersom svart S då via d7 kan ta sig till f6 vilket omintetgör vits planer.

1.Dxc6+? Sxc6+ 2.Kf3!

1.Tf8? patt

1.Lc6? dxc6 2.Sf6 Sd7! 3.Sfd5+ Sf6!

1.Sf6! S~ 2.Sfd5+! Se5 3.Lc6! dxc6 4.Tf8 cxd5 5.Tf3 gxf3 och 6.Lh2! g1~ 7.Lxg1 Lg2 8.Dg4+! Sxc6#

2 Hedersomn. 12757 – Milomir Babić

Båda vita springarna ska inledningsvis omplaceras till bättre platser via e6, i en alls inte uppenbar ordningsföljd (vem går vart, och vem börjar?). Valet av ordningsföljd ger Tg5 en funktion förutom att stoppa Bg6. Det hela verkar ganska originellt, trots att delar i uppställningen är välbekanta.

1.Sge6+? Kd6 2.Sf4 Lg8!

1.Sfe6+ Kd6 2.Sf4 Kc7 3.Sge6+ Kd6 4.Sc5 Kc7 5.Se4 Lg8 6.Sd5+ Lxd5+ 7.Db7+ Lxb7#

4. – Lg8 5.Se4+Kc7 6.Sd5+ Lxd5 7.Db7+

2. – Lg8 3.Txc6+ Le6 4.Sf5+ Kc7 5.Sd5+ 6.Db7+

3 Hedersomn. 12900 – Anatolij Stepotjkin & Steven B Dowd

Här ser i stort sett hela uppställningen med ömsesidigt fängslade L/L på huvuddiagonalen välbekant ut, den har använts många gånger – bland annat i Stepotjkins 12530 som var förlaga till denna. Här finns dock några nyanser som förhoppningsvis är nya:

* Sf8 förs in två drag till e7 för att avskära sjunde raden; den manövern blir möjlig endast tack vare inledningsdraget till f6 (från g6 garderar ju springaren e5)

* det ger vits D en säker plats på b7, men endast där

* i femte draget finns intressant försöksspel där vit D måste undvika att sätta sig i dragtvång; exempelvis får Db7 spelas först när sL står på e5 (annars följs Db7 av Le5 och vit saknar drag).

1. – Lxc3#

1.Lf6 Lc3 2.Db8 Lb2 3.Sg6 Lc3 4.Se7 Lb2 5.Db5 Lc3 6.Db4 Lb2 7.Le5 Lc3 8.Db3! Lb2 9.Ld4 Lc3 10.Db7 Lb2 11.Lc3 Lxc3#

(8. – Ld4 9.Db7 Lc3 10.Ld4)

(6. – Ld4 7.Db3 Lc3 8.Le5 Lb2/Ld4 9.Ld4/ Db7;

7. – Le5 8.Db7 Ld4 9.Le5)

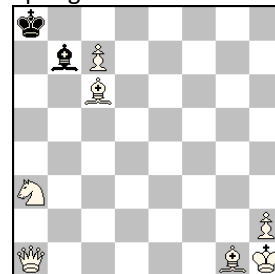
5.Db7? Le5!, 5.Db3? Ld4!, 5.Db4? Lc3!

12530:

1.Lf3! L~ 2.Db1 L~ 3.Sc2 Le4 4.Db2 Ld5 5.Le4 Lc6 6.Ld5 Lb7 7.Lc6 Lxc6#

Här uppsöker vit S c2 i ett enda drag och avskär där både b1-e4 och b2-g2, vilket ger vit D fristäder på både b1 och b2 vilket innebär att inget tempospel är aktuellt.

12530. A Stepotjkin
Springaren 2012

s#7 *

4 Hedersomn. 12762 – Leonid Ljubasjevskij & Leonid Makaronez

Innehållet är ambitiöst: en lång pendel av Sc2 eliminerar sBc6, varefter en kort pendel av Sg6 kan eliminera vBe5. Det möjliggör för vit D att via en rundgångsmanöver e6-c4-c8-e6 skapa ett avgörande hot på e2. Ordningsföljden mellan S-pendlarna bestäms av öppningen för Ta6 (3.Se7+ Kxe5 4.Sg6+ Kd6,Kf6! eller 4. – Kf5 5.Sd4+ Kf6!). 7+6 bönder är dock ett högt pris för innehållet, och jag måste fråga mig om Be4 och Bf5 verkligen behövs (de slås ju bort i de första dragen) och de sista 10 dragen är C+ utan dem. Bb3+b5 är däremot nödvändiga för att tvinga Sd4 att gå till just c2.

1.Dc4 (hot 2.Dxe2+ Dxe2#)

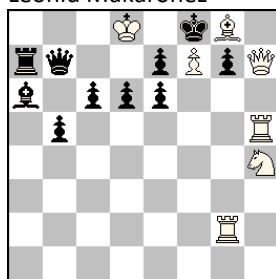
1. – Kxe4 2.d5+ Kxf5 3.Sd4+ Ke4 4.Sxc6+ Kf5 5.Sd4+ Ke4 6.Sc2+! (återtåg) 6. – Kf5 7.Se7+ Kxe5 8.Sg6+ (återtåg) Kf5 9.Dc8+ Ke4 10.De6+ (rundgång) 10. – Kf3,Kd3 11.Dxe2+ Dxe2#

6. – Kf3 7.Dxe2+ Dxe2#

4. – Ke3,Kf3 5.Dxe2+ Dxe2#

5 HO 12682

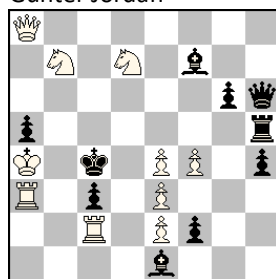
Leonid Makaronez

s#5

6 HO 12680v

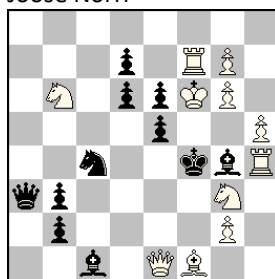
Gunter Jordan

s#3

1 Omn 12895

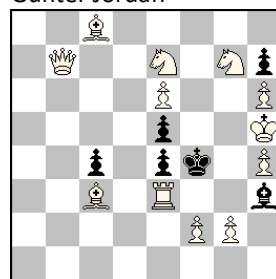
Joose Norri

s#4

2 Omn 12753

Gunter Jordan

s#3

5 Hedersomn. 12682 – Leonid Makaronez

En förbluffande stjärnvariant där damen ställer sig i slag utan uppenbar vinst, det är värt en hel del. Övriga varianter är OK utan att stå ut (2.Lh7+ och 5.- Dxe7# upprepas).

1.Dh8 (hot 2.Lh7+ Kf7 3.De8+ Kf6 4.Dxe7+ Dxe7#)

1. – g6 2.Df6! (3.Dxe7+ Kg7 4.f8T+ Dxe7#) exf6 3.Sxg6+ Kg7 4.Se5+ Kf8 5.Sd7+ Dxd7#

1. – g5 2.Lh7+ Kxf7 3.Dg8+ Kf6 4.Dxg5+ Kf7 5.Dxe7+ Dxe7#

1. – e5 2.Lh7+ Kxf7 3.De8+ Ke6 4.Lg8+ Kf6 5.Dxe7+ Dxe7#

6 Hedersomn. 12680 – Gunter Jordan

Svart försvarar genom att avskära femte raden, vilket vit utnyttjar i varianterna. Men det är ändå inte en ren motivinversion, för vit utnyttjar framför allt andra försvagningar i svarts försvar. Det är inte heller dualförhindring mellan varianterna: 1.- g5 2.Se5+? är inte fel pga någon effekt hos försvaret utan pga att vS inte alls utnyttjar svarts försvagning; 1.- Ld5 2.Sb6+? är inte heller fel pga någon effekt hos svarts drag utan för att Sb6# sätter matt både före och efter försvaret. Däremot har problemet ett bra hot och bra försvar och separering av Sd7-dragen, vilket räcker för att bilda en god s#.

Författaren har accepterat domarens förslag att flytta Td3>a3 så att en vB sparas.

- 1.De8 hot 2.Tdxc3+ Lxc3 3.Sxa5+ Txa5#**
 1. - g5 2.Sb6+ (2.Se5#?) Dxb6 3.Db5+ Dxb5#
 1. - Ld5 2.Se5+ (2.Sb6#?) Txe5 3.Dc6+ Lxc6#

1 Omn. 12895 – Joose Norri

En god s# med hot och två varianter med helt olika mätter, alla med användning av Lc1. När sS skär av L för att parera hotet tvingas den själv sätta matt. Bra med rörlig vit K (liksom även svart K). Synd bara att Sb6 behövs för att gardera d5 i den sista varianten; dumt nog hindrar ju svart S att en vB gör det.

- 1.Sh1 (hot 2.Txg4+ Kxg4 3.Dg3+ Kxh5 4.Dg5+ Lxg5#)**
 1. - Sd2 2.g3+ Kf3 3.Kg5+ Lf5 4.De4+ Sxe4#
 1. - Se3 2.Dg3+ Ke4 3.Dxe5+ dxe5 4.Txg4+ Sxg4#

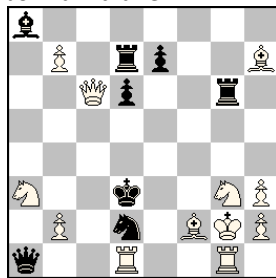
2 Omn. 12753 – Gunter Jordan

En inte helt uppenbar dragplikt med en tillagd (hot)variant. Offerväxlingen 1.- Lxg2 2.Dxe4+ 3.Sg6+ kontra 1.- Lxe6 2.Sd5+ 3.Df7+ är en poäng, speciellt som offren sker på olika fält. Hotvarianten passar också bra in.

- 1.Ld7,Db1,Da8,Dc6,Dd5? zz Lxg2 2.Dxe4+ som i lösningen, men 1. - Lxe6!**
1.D~7? zz Lxe6 2.Sd5+ som i lösningen, men 1. - Lxg2!
1.Lc3~? zz Lxg2/Lxe6 2.Dxe4+/Sd5+, men 1. - c3!
(1.g4? zz Lxg2 2.Dxe4+, men 1. - Lf1!)
1.Ld2 hot 2.Tg3+ e3 3.Tg4+ Lxg4#
 1. - Lxg2 2.Dxe4+ Lxe4 3.Sg6+ Lxg6,hxg6#
 1. - Lxe6 2.Sd5+ Lxd5 3.Df7+ Lxf7#

3 Omn 12828

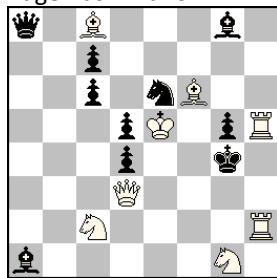
Jorma Pitkänen

s#2

4 Omn 12679

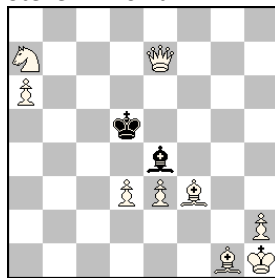
Eugeniusz Iwanow

s#3

5 Omn 12899

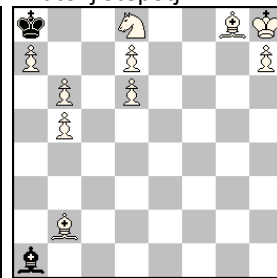
Steven B Dowd

s#9 *

6 Omn 12684

Anatolij Stepotjkin

s#7 *

3 Omn. 12828 – Jorma Pitkänen

Den enda tvådragaren som hittat in på prislistan. Innehållet är inte banbrytande: differentiering av tre hot (Fleck) plus två tandutdragnings-varianter. Men formen är mycket angenäm, speciellt genom att tre slag av svart D separerar hoten på ett enhetligt sätt (allra snyggast är frigöringen av Sd2, som ju annars har funktionen att gardera f1).

- 1.b8=L (hot 2.Dd5+,De4+,Df3+ LxD#)**
 1 - d5 2.Dc4+ dxc4#, 1. - Tb7 2.Db5+ Txb5#

1. – Dxa3 2.De4+ Lxe4#, 1. – Dxb2 2.Df3+ Lxf3#, 1. – Dxd1 2.Dd5+ Lxd5#

4 Omn. 12679 – Eugeniusz Iwanow

Författaren talar om Urania-temat (samma vita drag är inledning, hot och matt i olika faser), men det imponerar inte särskilt på mig eftersom 1.Se3+ är en schackande inledning med brutalt svar. Bortsett från det är detta en rätt elegant s# centrerad kring frågan hur vit blir av med Dd3 eller Sc2 så att La1 kan sätta matt, direkt eller indirekt.

1.Se3+? A Kg3 2.Sf1+ Kg4 3.Dd4+ Lxd4#, men 1. – dxe3+!

1.T2h3 (hot 2.Se3+ A dxe3 3.Dd4+ Lxd4#)

1. – c5 2.De4+ dxe4 3.Se3+ A dxe3#

1. – Dxc8 2.Txg5+ Sxg5 3.Df5+ Dxf5#

1. – Lh7 2.Df5+ Lxf5 3.Se3+ dxe3#

5 Omn. 12899 – Steven B Dowd

Det är faktiskt förvånande att vit inte kan förlora ett tempo för att återkomma till skenspelet Lxf3#, utan att sK via c6 (!) ska drivas till h3 (!!)

1. – Lxf3#

1.Sc8 Kc6 2.Db7+ Kc5 3.Db6+ Kd5 4.a7! Ke5! 5.Dd6+ Kf5 6.Se7+ Kg5 7.h4+ Kxh4 8.Df4+ Kh3 9.Lg2+ Lxg2#

6 Omn. 12684 – Anatolij Stepotjkin

Ytterligare en dragpliktare med kort skenspel. Denna står dels ut genom att spelet grenar ut sig både här och där, dels genom att den faktiskt (men troligen oavsiktligt) visar Merane-temat: vits första och sista drag är identiska (fast här är sistadraget inte matt utan mattframtvängande).

1. – Lxb2#

1.Sb7 Kxb7 2.d8=S+ Kxb6 3.a8=D Kxb5 4.Dc6+ Kb4 5.Db6+ Ka4 6.Da6+ Kb4 7.Sb7 Lxb2#

(3. – Kc5 4.Da6 5.Sb7)

(2. – Ka8 3.d7, 2. – Kc8 3.a8=D,T+ Kd7 4.Sb7)

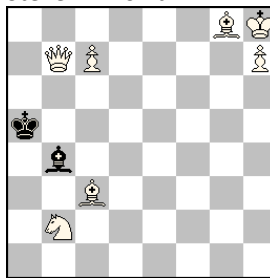
7 Omn. 1410 – Steven B Dowd

Den som studerat 3 HO 12900 ovan inser omedelbart att Bc7 är till för att stänga vit D ute från g7 och kanske e5. Men det är totalt fel! Bonden ska förvandlas, och hela fängslingsarrangemanget KLL ska flyttas två steg mot nordost. Dessutom ett bra avslutningsdrag till h3. Onekligen en oväntad utveckling.

1.Db8 Ka6 2.c8=D+! Ka5 3.Df5+ Ka6 4.Da8+ Kb6 5.Sa4+ Kc7 6.Le5+ Ld6 7.Dh3! Lxe5#

7 Omn 1410

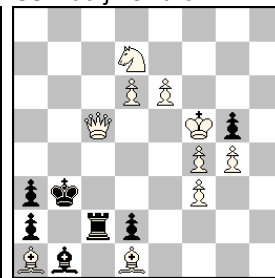
Steven B Dowd

s#7 *

8 Omn 12898v

Gennadij Koziura

s#7

8 Omn. 12898 – Gennadij Koziura

Ekomatter med dubbelschack, betydligt enklare än författarens 2 Pr ovan – bland annat genom att svart spel är enformigare. (På domarens förslag har Bd2 gjorts svart.)

1.Ke4 Ka4 2.f5 Kb3 3.f6 Ka4 4.Kf5! Kb3 5.Da5! Kc4 6.Le2+Kb3 7.Sc5+ Txc5#

1. – gxf4 2.Se5 Ka4 3.d7 Kb3 4.d8=T! Ka4 5.Td5 Kb3 6.Dc6! Kb4 7.Dc4+Txc4#

Stockholm, november 2023

Kjell Widlert